

Lo Catalanista

Setmanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director. | Los originals no 's tornan

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

Calderón, 36.

Representació Administrativa á Barcelona
Llibreria de Alvar Verdagner Rambla Mitj, 5

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Sabadell. 2 rals al mes.
Fora. 8 " trimestre.
Un número sol. 0'20 ptas.
Anuncis á preus convencionals.

ENSENYANSA TEÓRICA Y PRÁCTICA DE TEIXITS

Á CÀRRECH DE

D. ANTONI DE P. CAPMANY

1.er Curs. Composició de lligaments y teoria de teixits.

2.^{on} Curs. Práctica de teixits, monturas y pasatjes.

Carrer de San Joan. - Sabadell

GEOGRAFIA DE CATALUNYA

PER

FRANCISCO FLOS Y CALCAT

Consta de 208 planas en octau, conté varis grabats, entre ells dos mapes y sols val l' exemplar, enquadernat

===== SIS RALS =====

y al engrós á QUINZE PESSETAS la dotzena.

Las demandas poden ferse al autor, Rech, 31, 2.^{on}, Barcelona, que serán enviadas mediant la remissió del import en sellos de franqueig ó lletras de fácil cobro.

¿S' arribarà á port?

Per iniciativa del Foment Mercantil é Industrial d' aquesta ciutat, han tingut lloch algunas reunions de varias entitats á fi de posarse d' acort pera presentar en las próximas eleccions municipals una candidatura que representi de veritat, á tots los elements de Sabadell pera que 'l nostre municipi siga format de personas de representació purament administrativa y allunyadas de tota politica de partit.

La idea del Foment es formar dita candidatura per medi de las agrupacions gremials y de las associacions que representan interessos morals ó materials d' aquesta ciutat pera fugir de la política de partit que 'ns subjuga conduhint als Municipis y á las Diputacions á entitats que no representan altra cosa que 'l migrat grupo polítich que 'ls ha presentat y los vots mes ó menos auténtichs y mes ó menos expontanis de la gent de bona fé que s' han deixat conquistar ó imposar.

Totas las personas de seny y totas las que están deslligadas de compromisos polítichs y de passions de bandería han acullit ab entussiasme y aplaudeixen l' iniciativa del Foment y los que mirém ab amor y anyorém las sabias institucions gremials de nostres avis, sentim aixamplarse 'l cor al veurer que Sabadell, desenganyat dels procediments rubinosos que 'ns importá lo centralisme á cambi dels usatges salvadors que va robarnos, gira 'ls ulls enrera y busca entre las cendras d' aquells usatges é institucions cremadas pel butxí de Felip V, la manera de fer un un Municipi que, representant de tots los interessos de Sabadell, no tinga altra mira que una bona administració y la defensa de la dignitat del poble mil voltas trepitjada pel centralisme y trahida pels inuberables Judas que militan en sos partits polítichs.

Dificil tasca es la del Foment puig l' obra que s' ha emprés es la reconstrucció d' un edifici arruïnat y quals materials sinó perduts están molts d' ells dispersats y sols á copia de paciència y de bona voluntat poden anarse arreplegant, y no solzament veyem alguns de dits materials escampats, sinó colocats en altres edificis que si be es veritat que no son de gran fortaleza,

costarán un xich d' enrunar per la resistència que hi oposaran sos propietaris temerosos de perdre son lloguer.

Y en efecte; dels antichs gremis d' aquesta ciutat subsisteix lo gremi de pelayres que avuy ab lo nom de Gremi de Fabricants es gloria de Sabadell y no hi ha dupte que será la pedra angular del nou renaixement gremial. Lo Gremi Agrícola Municipal, fundat en aquestos últims anys es lo prototipo dels gremis moderns, tallat ab lo patró dels antichs gremis y que pot servir de mirall als que novament se vagin formant. Lo mateix Foment Mercantil é Industrial y La Gremial, que no son altra cosa que confederacions d' estaments, tot son materials ja reunits y a proposit pel nou edifici del Usatge Gremial, però á Sabadell hi ha lo valios material de la classe obrera y aquesta desgraciadament está escampada, está dispersa ó millor dit repartida y aparedada al edifici de la política de manera que será difícil trobar una agrupació, una entitat de treballadors verda-derament deslligada dels malehits lligams polítichs y sectaris que han conduhit á la classe treballadora, á la classe mes sana y de millors sentiments, als peus del capital explotador quin s' alegra de veurer als treballadors sens amparo y sense Deu.

No hi ha dupte que al Foment li será fácil véures secundat en sa noble tasca pel Gremi de Fabricants, pel Gremi Agrícola, per la Gremial, Associacions Católicas, Lliga de Productors y Centre Catalá, puig sería la mes gran de las aberracions suposar que aytals entitats no hi prenguessin una part activa y entusiasta; però á més d' aquestos valiosos elements cal buscar la cooperació de las classes obreras y que aquestas cooperin encare que siga sols improvisant grupos de tres en tres ó de quatre en quatre individuos representant nominalment los texidors, los filadors, los tintorers, etz., etz., com á fundadors dels futurs gremis dels obrers, quins han d' esser á temps á venir los mes dignes de respecte.

Y no sería difícil. si 's pogués disposar de temps, fer agrupacions un xich respectables puig la experiencia ha demostrat la falsedat de las doctrinas que s' han estat predicant, puig veyém als apostols de ditas doctrinas que tot cridant visca la República y morin los capellans han pescat bons destinos y bo-

nas colocacions y avuy res se 'ls ne dona si 'ls teixidors guanyan 27 ó 10 ptas. semanal's ó si 's passejan pel bosch de can Vilá, y fins se donan de menos d' anar al tren en cotxe de tercera.

Si, donchs, no sols las classes obreras, sinó totas las classes socials comensavan de coneixer las excelencias de la agremiació catalana baix lo mantell del cristianisme, veurían que en ella no es possible la cría d' aytals apóstols, veurían que 'l Gremi los guiaria per la má desde aprenents, veurían que 'l Gremi los ampara en totas las dificultats de la vida, regulant sos actes á son propi be y al be comú, que 'ls ajudaria en sas malalties y al morir los acompanyaria al fossar, lluhiria [la caixa ab son escut, y, després de mort, pregaria á Deu per la seva ánima.

Es necessari donchs, pera convertir en fácil aquesta difícil tasca, molta energía pera [combatrer als partantveus de la política que encara desgraciadament predominan y combatre lo general indiferentisme ab molta paciència y molta constancia. Lo plano del edifici es excelent y sols falta estudiar los detalls, pero tot estudiantlos es precis posar los fonaments, y pera aquestos bastan los materials disponibles de moment.

Si aquestos materials se remouhen, si aquestos elements se posan cadascú al lloch corresponent, lo edifici 's comensará y una volta comensat apartant los obstacles de la política de partit, apartant los obstacles de egoisme personal, apartant los obstacles de banderías de localitat, en una paraula, tenint sols la vista fixa en la magnífica idea del Foment de que Sabadell tinga un Municipi digne y purament administrador no hi ha dubte que l' Ussatge Gremial, l' únich racional, l' únich democrátich, l' únich cristiá, l' únich verament lliberal, arribará á port.

QUINTILIA.

SECCIÓ POLÍTICA

Tant lo de Cuba com lo de filipinas seubla que s' arregla per moments.

A mes de las noticias oficials que aixís ho contan, en Cánovas torna á estar d' humer y á ser l' andalús xistós y ocurrent dels bons temps en que la pau per tot regnava.

Un d'aquets dies, al eixir d'un Consell de Ministres en lo quin s'havien de tractar d'assumptos d'importancia, interrogat pels periodistas que l'empaytavan, los hi anuncià ab tota la formalitat que 'l caracterisa que havia presentat la dimissió 'l ministre d'Hisenda.

No cal dir com se va estendre la noticia y ab quin afany se comentava entre 'ls aspirants conservadors a conquistar la desitjada cesantia.

Fins 'l mateix ministre, en Navarro Reverter, va tornar-se groch al enterarsen y això que no es pas dels que ab facilitat se li trasbalsan los colors de la cara.

La veritat es que no n'hi havia pas per menos, tractantse de lo dit per un home tan seriò com en Cánovas.

Afortunadament per los amichs dels Foment tot va ésser una bromada.

En Cánovas mateix va confessar que sols ho havia fet per broma.

¡Com las cosas van tant be!

*
* *

Y, ben mirat, aquesta pallassada *del ilustre jefe*, no va del tot mal tractantse d'un pays, que no te ni esma pera redressarse.

Al menos ja que en los Consells de Ministres se prenen acorts pera fer plorar als espanyols, just es que 'ls ministres diguin cosas per fer riurer.

Y posats a fer brometa no fora estrany que 'l gran Cánovas comuniqués als periodistas al sortir d'una sessió, que s'havien fet un tip de jugà a marro, ó romamí-romamisa, ó plantat a flendi, ó a caball fort...

Per mes que lo mes natural fora que 's tractés de jugar a «Rapinya y estira-cabells» que es lo que te mes punts de contacte ab la política noble y elevada que avuy s'istila.

La Diputació Provincial de Barcelona, en sa última sessió, va acordar poch menos que per unanimitat lo qual es una vergonya, denegar una subvenció que li sollicitava la Creu Roja pera atendre als gastos cada dia mes crescuts del Sanatori.

¿Que 'ls hi sembla del procedir d'una Corporació oficial que subvenciona Societats recreatives y que ha gastat alguns milers fomentant las carreras de caballs, hont s'hi juga ab tot descaro?

¿Es suficient excusa pera la Diputació de Barcelona, la de que avuy contribuëix al sosteniment d'un altre Sanatori que no sembla sino que s'hagi creat pera fer la competencia a la Creu Roja?

¿Pot ab justicia denegar la subvenció sollicitada per una Associació que fins avuy ha sigut la única que s'ha preocupat per la sort dels infelissos que l'Estat nos envia quan ja no 'n pot treure profit en las filas del ejército, mentres que la Diputació s'entretenia parlant de la construcció i' acorassats y abandonant als desgraciats defensors de la tan decantada integritat nacional, deixantlos a sas solas foras, abandonats y miserables?

Bonich exemple de caritat y amor al próxim nos están donant los senyors que componen la Diputació Provincial de Barcelona.

La Comissió del Foment del treball Nacional de Barcelona, desde que es a Madrid pera la defensa dels interessos productors tan terriblement amenassats ab las reformas económicas de Cuba, no ha parat de fer visitas.

Visitetas á en Cánovas, al ministre d' Ultramar, al d' Hisenda, al d' Estat, al subsecretari fulano de tal, al director menguano, al intendent sutano, al marquès d' Apezteguia, jefe del partit constitucional de Cuba y un dels que ab sa intransigencia ha contribuït al desastre de la Antilla, á tot bitxo vivent que sobresurti entre las militats polítiques que per Madrid pasturan.

Es un espectacle curiós y digne d' anotar-se.

Mentres la producció tremola al pensar en lo dogal que se li prepara, mentres la majoria de productors están donantse als dimonis devant del perill que cerren los interessos patris, la Comissió del Foment de Barcelona passa 'l temps fent antessalas, saludant, encaixant y reverenciant als causants de nostra ruina y als butxins que han preparat lo catafah de la producció peninsular á Cuba.

Y cosa rara, sempre 'n surten satisfets de las visitas, contents de las paraules que 's hi dirigeixen y tranquils per lo pervindre ab tot y estar 'l present en mans d' aquells homes tan fanestos.

Tant satisfets, tant contents y tant tranquils que s' acaban las visitas tant sols per comensar los banquetes entre uns y altres.

¡Quin espectacle mes hermós y consolador á la vegada!

¡Creurer la opinió que la injusticia que 's prepara, mereix contestarse enérgicament agotant en la defensa de nostres drets tots los esforços imaginables y veurer á la Comissió y al Govern, vis-à-vis ab una calma inalterable, banquetejant á tort y á dret, mentres en la fosca va consumantse nostra ruina!

Es lo que deya aquell tranquil quant en mitj del perill de un gran naufragi andrapava tranquil·lament tot lo que aprop seu tenia.

«Si hem de morir, morim tranquils y satisfets».

Y lo que es de satisfets podran tornarhi los comissionats de Barcelona després de tants banquetes y de tant bonas taulas.

Al menos, si tots los productors no poden estar satisfets moral y materialment qu' ho estiguin los representants que á Madrid envian.

Ja ho diu 'l ditxo: *Quando dos se quieren bien, con uno que coma basta.*

En aquets moments está cridant la atenció de tot lo mon la actitud de Creta contra Turquia y especialment l' heroich comportament de Grecia á favor de sos germans de Creta.

En un temps de baixesas y egoismes, de passions mesquines y sentiments innobles, aixampla 'l cor y enlayra l' esperit actes tan hermosos com 'l realiat pels grechs á despit de las potencias que pretenen tractar tots los assumptos com quadrilla de lladres á l' hora del botí.

L' aplauso ha sigut unánime entre la gent civilisada de tot lo mon y t' entusiasmas ab que 'l segueixen ha d' augmentar en lo poble grech la confiança en Deu posada pera salvar d' un cop y per sempre á la infortunada Creta de mans dels butxins que la destrossan.

Ab quin gust acabém aquesta Secció ahont sols per desgracia podém ocuparnos de petitesas y miserias propias del temps, ab un aplauso entussiasta al reivineicador esperit dels cretenchs y á la germanó y noblesa de la hidalga Grecia!

DISCURS

llegit en la festa d' estreno de la ópera catalana LA FADA celebrada á Sitjes lo dia 14 d' aquest mes.

Senyors:

Pera tots los que estimém Catalunya, pera tots los que adorém los hermosos fruits de l' ari, pera tots los que voldriam que la nostre notable terra no fos tan sols la laboriosa, la menestrada y endressada botiguera, la matrona del negoci, la pagesa fornida y morenament colrada, sino que fos també la fada somiadora, la verge de rossas trenas inspiradora de cànrichs, de colors y armonías, la sirena de l' art atrayent ab sa hermosura als faels de la poesia y als devots de la bellesa; per ells y per nosaltres, la festa que avuy celebrém es festa de venturosa esperança.

Es festa d' esperança, perque del buyt de la foscor que 'ns voltaba y entristia, de la plana esmortuhida poblada d' indiferents á las caricias de l' art, veyém brillar algun raig d' aurora, veyem puntejar claror que devalla pels esglahons de la gloria, y veyém la Poesia com somriu, tot mirantse Catalunya.

La veyém com somriu, y á son pas misteriós per las valls y las planas; al ressó de sa Veu melengiosa, al rastre perfumat que deixa ab son mantell rasant las asprors de la terra, de la terra dormida, sentim brotar cançons no escoltadas fins ara; las sentim tremolar á sota l' herba flayrosa, las veyém reunir-se y las ohim cantar com coro que desperta, omplint l' aire de veus qu' unidas á l' espay armonisan la patria.

Aquell perfum de veus ha sentit en Morera y ha somiat sentintlo; aquellas cançons verges surtint del cor de l' home com un plany amorós; queixantse ab veu tristísima, volant, dels llavis tendres com vol d' aucells que s' alsa reflant cants de gloria, resats per veus de mare á n' els llavis rosats: aquellas veus del poble fetas de sospirs d' ánimas; aquellas veus per gaudir y per plorar, per estimar y morir, per sentir aquella anyoransa ó consol de la vida, las escoltá en Morera ab devoció intensíssima; aquellas flors modestas, senzillas y olorosas; aquellas flors de roca reflectada de cel y tebiament morenas pels petons de la lluna; aquellas po-

bres flors vestidas de pagesa, las va collir en Morera com relíquias del camp, las lligá ab tendres llassos, las vestí ab sederias de colors simbolistas, y ne formá una toya ab olors de montanya y perfums de cultura; ab frescura de molsa y tebió de catifa; ab cascada desfeta de Natura salvatge y bella simetria d' un art refinadissim.

Tot es de casa en la toya. En Massó n' arrencá la llegenda d' aquell inmens retaule que 's diu 'l Pirineu. Un estany tenebrós reflectant en son fons los pichs tacats de neu y coronats de boiras, los abets descarnats y las rocas inmensas; un estany misteriós que al sentirse una pedra sobre sos lloms de plata, daspent de las amplas rodonas, los nubols ennegrits, carregats de tempesta. Las fadas que l' habitan son fillas del mateix Pirineu; la dona d' aygua gelosa, la sirena d' estany atrayent vora seu l' l' amorosa parella d' en Jausbert y Gueralda, fugint montanya amunt pera guarda de la pau en las amplas serenass é inmensas soletats, cabalcant per de sobre la neu, servint de mantell nubial á sas bodas silvestres, ennegridas tan sols pel xiscle de la Fada, que jura que 'n Jausbert será seu.

Lo pare de Gueralda es també catalá; es lo feudal antich, l' home de ferro qu' ha servit al rey Jaume, qu' ha lluytat per la terra, que viu com un falcó sobre 'l pich d' un penyal rosegat per la gleba y tapinat per l' eura, que puja ab l' ardit somatent; qu' escomet á n' el noble Jausbert que li ha robat sa filla, que 'l fa penjar á la soca d' un arbre, entregant-lo ja mort á la Fada que xiscla victoriosa, acompanyant sa veu lo torrent de la pluja, lo gemegar del vent, lo retrunyir del tró, y la negra foscuria que s' ajeu sobre l' aygua, acotxant á las Fadas dintre un tossar sens fondo, enclotat per las rocas y voltat de tenebras.

D' entre tenebras s' alsa la poesia nova y la nova armonia; d' un gran mar de tenebras. ¡Qué diferent aquest art de llegenda, begut á las fonts del somni, inspirat devant las visions serenass, d' aquell art de fa poch, guarnit de virolalis y cintetas, de cabriolas de notas y tercerillas d' arpegis, com rúbriques complicadas! Que diferent d' aquest art buscant los secrets mes íntims del nu de sospirs de l' home per dirlos á mitxa veu, d' aquells crits d' esgarrifosa angunia sortits de la gárgamella, d' aquells ¡ays! de lloguer, d' aquell gran esbalot per arrancar l' aplauso inspirat pel perill y recullit per sorpresa. ¡Quin contrast entre un art tan florit de filigranas y brodat de mitjas tintas, modelat ab tendresa, y bressat d' arrobament, gronxat per l' armonia y abrassat p' els artistas moderns, ab l' art de no fa gayre, inflat y pretenció, guarnit de teorías y

vestit de rutina; d' un art fet de problema, brollat sense emoció y lligat per la pauta d' encongiments raquítichs!

L' art del mestre Morera, es l' art independent deslligantse fornit dels cordills de la pobre retòrica, l' art begut á las fonts regaladas dels nostres Pirineus, devallant rialler en torrentera de notes, frescas encare dels regalims de la molsa, de l' alé de la rosada y del incens de la boira; l' art estudiós dels grans mestres del passat, rejuvenit y valent, l' art qu' escolta ab tot amor los sentiments mes ocults, y te notas per las tristesas de l' ànima, per las passións misteriosas, pels arrobaments del cor, per las ansias de l' amor y 'ls insomnis de la vida, plorant ab los que sufreixen, gaudint ab los que disfrutan y armonisant amatenent los esplays de la bellesa; es l' art seriós y noble combregat á n' el paisatge y enaltit ab l' armonia, es l' art mascle, fill del poble catalá y batejat en las pilas batis-mals del modernisme.

Aquest art valent y sério que s' inspira vora la llar catalana, que no 's doblega al remor d' adulació, que escolta la veu dels mestres y fuig dels aplausos facils; que no 's ven á l' interés ni s' enmotila á las pautas consagradas pel mal gust, que ageganta la torrentada de la música de motillo que baixa furiosament, mereix agraïment mes fondo, dels qu' estimem l' art en serio en los tristos moments qu' el mal gust voldria entrá á casa nostra entremetx d' aqueixas sarsuelas de cromo servidas á cuarto l' hora com aucas de redolins, com violats bíbelots per l' índio que s' entusiasma, de aquest vent de flamenquisme que omple de tacas de ví 'l temple de la poesia, d' aquesta música facil que te per eco á sa veu los cel-oberts y organillos, d' aquesta música juglar fent contorsions y gan-yotas per fer riure á n' els que pagan, mereix mes agraïment lo qui estreny ab bona fé la batuta per parlar-nos un llenguatge seriós á n' els neurótichs, desequilibrats é històrichs que voldriam veure l' art de brasset ab la poesia, caminant entre mitx d' un poble atent, sobre catifa de lliris y sota dosser de gloria.

En Morera á qui aquest afany alumina, en Morera que estima á Bach per sobre de tots los mestres, que s' encisa lo malaltís histerisme de Chopin y la forsa creadora del gran Wagner, que prefereix á molta classichs, Cesar Franch, Wilson de Bussi, Chabrier, Vincents d' Indy y altres devots modernistas, per forsa hagué de trova en el camí dels seus somnis, la barrera de mandrosos de sentir tot lo que es nou, de tot lo que destrueix las teorias apresas pel gasto intelectual, de tot lo que empeny y adelanta en la eterna evolució dels gustos y las ideas.

Ell, com tots los que sospiran per seguir sempre endevant pel caminal

del pervindre, per portar una ofrena nova á n' el temple de la gloria, per deixar una flor novella á n' el altar de la Música; ell com los altres, tingué de pujar el calvari qu' el mon guarda pels artistes que tenen idees propies, y no 'n volen de llogadas. Caminant ab l' obra al cap, remouventse com boyrina que vol neixe, sentint papallonejar en la fosca del cervell l' idea que 's vol fer obra y volar ab alas estesas, tingué de pasar entremitx de l' indiferencia humana corrent distreta pel mon, tingué d' escoltar seré el coro dels impotents aguantantse los uns als altres, tingué de sentir á prop seu l' alenada esgarrifosa de l' enveja, tingué de sentir pacient las tontas riallas dels que gosan destruhint sens compendre lo dolorós del crear; tingué d' empenver ab los colzes los abres de la rutina arrelats á la terra sense una branca á n' els núvuls, y si may desesperá, si sempre sofri callat las punyidas que li anavan á son cor, si caminava somiós per entre el brodat d' arestas, es que 'l guiava la fé, la fé y l' amor al seu art que estimava ab l' alé d' ánima jove; la fé en lo art catalá, la fé en un renaixement que fassi de nostra patria un raconet de cultura, ahont trovin niu y consol los devots de la bellesa.

Ella vindrá aquesta aurora, ella vindrá iluminant nostre terra, saludada pels artistes que com lo nostre Morera l' esperan ab entusiasme per oferir-li sa obra.

Si la Fada n' es digne, no puch, ni sabria dirho.

Per una part, no tinch lo dó de la critica, y per altre, la veu de música amiga, entra al cor pels nervis de simpatia que crech sentireu vosaltres.

De tots modos, aplaudint ó censurant, demostreu ab la valiosa presencia l' amor que sentiü per l' art.

L' art vos alfombri la ruta de vostra vida de ilusions y d' esperansas, com vos desitjo ab amor, l' art vos aleni y perdoni las mevas pobres paraulas; ell aturi aquí ma prosa y despertí la armonia.

Te la paraula en Morera.

JAUME RUSSINYOL.

EXPEDIENTS DE EXCEPCIONS DE QUINTAS

Las reformas que s' han introduhit en la ley de quintas per la de 21 d' Agost del any passat, han de tenirse present y procurar tots los que en ellas estan interessats usar dels drets que dita ley los concedeix en temps oportú, donchs d' altre modo poden sortirne perjudicats.

Una de las cosas més importants son los expedients relatius á las exencions del servey militar, y 'ls que 's troban en alguns dels casos del article 87 de la lley, es á dir que siguin fills únichs y mantingan á son pare pobre ó á sa mare, etc., han de tenir molt present dos cosas: el temps de fer las reclamacions y la manera de ferlas, donchs d' altre modo s' exposan á perdre 'ls drets que la lley los hi concedeix. De un y altre ne dirém quatre paraulas.

Temps de ferse la reclamació.—Lo primer diumenge del mes de Mars, ó sigui aquest any lo dia 7 de aquell mes, ha de ferse pels Ajuntaments la classificació y declaració de soldats y constituhit l' Ajuntament en sessió, se procedirá á cridar un per un los xicots per ordre de llista, serán tallats y reconeguts y després d' aixó l' Ajuntament li dirá que exposi las rahons que tingui pera eximirse del servey militar, y aquí vé lo que s' ha de tenir molt present pels que 's trobin en aquest cas.

Deu tenirse en compte, en primer lloch, que es precis que la reclamació se fassi en la sessió en que lo xicot sigui cridat; sols en lo cas, diu la lley, de trobarse absolutament impossibilitat de ferho, se li admeterán las exempcions fora de aquella sessió.

Y are aconsellém que procurin ferho precisament allavors d' altre manera 'ls seria moltas vegadas difícil probar la absoluta impossibilitat.

Qui ha de fer la reclamació.—Aquesta la pot fer segons l' article 93 de la lley y el 61 del Reglament lo mateix xicot ó altre persona que 'l representi, com tenim dit en la mateixa sessió en que sigui cridat y exposant tots los motius que tingui per eximirse del servey. S' ha de tenir present que sols poden ferse representar los xicots quan tinguin alguna causa justa que 'ls impideixi assistir, en qui cás se ha de alegar devant l' Ajuntament.

Com se ha de fer.—Deurán exposar de paraula la excepció ó excepcions en que venen compresos, y l' Ajuntament li dará una certificació en que constará las que han alegat; y en lo mateix acte han de presentar los documents que siguin convenients. Aquí debém fer dos advertencias; 1.ª que la lley prohibeix que s' admeti cap proba de testimonis sobre fets que 's poden acreditar per documents, y 2.ª, que si no 's tenen los documents en lo moment de ferse la reclamació, se pot demanar al Ajuntament un plasso pera presentarlos, pero la presentació s' ha de fer lo més tart lo tercer diumenge de Mars, ja que 'ls Ajuntaments han de tenir resols tots los expedients lo dia últim del mateix més. També recomaném aquí que lo millor es preparar-se ab temps y tenir á punt tots los justificants pel dia mateix de la reclamació.

Documents que s' han de presentar.—Deu distingir-se aquí entre las diferents excepcions que 's poden alegar, pero com lo cas més frequent es lo parú ó avi pobre ó vell mantingut pel fill, ó de viuda pobre, enumerarém tant sols los documents que 'n aquest cas son necessaris, deixant per' un altre dia 'ls altres casos.

Deu fer-se constar avans de tot que segons l' article 93 de la ley quan las informacions ó documents de proba se refereixen á las excepcions en que deu acreditar-se la pobresa han de ser aquestos librats per las autoritats en paper d' ofici, no pogent-se exigir costas ni drets; sols deuen pagarse aquests y reintegrarse lo paper en cas de denegarse la excepció per no acreditar-se la pobresa.

S' han d' unir al expedient los següents documents: 1, partida de casament dels pares del jove, óbit del que sigui mort, baixement del que viu ó del avi, partidas de neixement, matrimoni y óbit dels demás individus de la familia y en general tots los que siguin necessaris pera justificar la edat, estat civil y existencia del que alega la excepció y de cada un dels individus de la familia. 2, una certificació del amillament, llibrada pel Ajuntament, de la riquesa que 's tingui y quant la localitat ho permeti (com son las capitals de provincia) una certificació de la Delegació d' Hisenda de la contribució que 's paga.

Además deu designar lo recurrent á dos testimonis que han d' esser xicots ó pares d' aquest, del any en que 's tramita l' expedient y á falta d' aquestos del any següent, quins no poden ser sots pena de nul·tat, parents, dependents, interessats, amichs íntims ó enemichs entre ells y 'l que preten la exenció.

Modo de reclamar quan lo xicot se trobi fora del poble en que 's allistan.—En aquest cas deurá esser tallat y reconegut devant del Alcalde del poble en que resideixi ó del cónsul si es á l' extranger y en aquell acte deu exposar la excepció que 'l compregui, y com l' alcalde y cónsul respectivament han de enviar certificació al Ajuntament del poble en quin es allistat, aquest li senyalará un plasso per que 's prerenti á justificar la excepció. Hi ha necessitat de que 'l xicot se presenti personalment, á menos que 's tracti de una excepció de las que s' anomenan legals, en quin cas se podrá fer-se representar per una persona de sa familia ó per apoderat en forma suficient.

En lo próxim número parlarém de la manera de tramitar aquestos expedients y sos semblants y el modo com se reclama y tramita l' expedient quan la exenció sobrevingui després de feta la declaració de soldats.

L I T E R A T U R A

Apólech

Sobre 'l modo d' escriure una paraula
tres gramátiehs disputan ab passió.
Quiscun, dant cops de puny
á una macissa taula,
pretén impósá als altres sa opinió.

Suats com forners y enrogallats com feras,
cridan á un bart, qui passa, á son concell.
Lo bart escrigué 'l mot
de totas tres maneras,
y sempre en los seus versos era bell.

J. RUYRA

N O V A S

En la reunió general de la *Liga de Productores de Sabadell y su Comarca* tinguda á lloch lo passat dijous al vespre, s' acordá pendrer part activa prestant tota l' ajuda que fos menester á la iniciativa del Foment Mercantil, Industrial y Agrícola, tan ben acullida per los demés Gremis y Corporacions económicas, de portar á la casa comunal personas verament administrativas y que representessin los verdaders interessos de nostra estimada ciutat.

No esperavam altra cosa del bon sentit que ha animat sempre á aquesta Lliga y ab mes motiu quan lo acordat entra de plé en los acorts presos per la Assamblea de Productors de Catalunya tinguda á lloch á Barcelona al acabarse l' any 1895.

Que Deu ilumini als representants de las Societats en sa patriótica empresa, pera que resultin aixís complertas las esperansas de la gent de sa casa, poch amiga de Comités y farolerías, y desitjosa en cambi, d' una administració recta y d' una representació digna.

—Está ja casi restablert del tot de la enfermetat que fa temps sufria, nostre estimat amich, lo conegut propietari don Antoni Domenech y Llonch.

No cal dir quant nos alegrem de poguer comunicar semblant noticia á

nostres llegidors, ja que al ferho podém al mateix temps manifestar á nostre bon amich la satisfacció que 'ns causa lo restabliment de sa salut que de tot cor li desitjavam.

—Aquesta tarde á las 5, tindrà lloch en lo «Centre Catalá» una sessió íntima en la que 's saborejarán las primicias d' un poema catalá degut á una de las plomas mes xamosas de nostra moderna literatura.

A la esmentada sessió podrán assistirhi, com de costum, los socis y sas familias.

—Diu la Egara de Tarrasa en sa edició del passat diumenge:

«Per conducte fidedigne he arribat fins á nosaltres la noticia de que la primera remesa de las 60.000 mantas concedidas en publica subasta al senyor Audió de Madrid, no ha sigut admesa per la secció corresponent del Ministeri de la Guerra, per no reunir las condicions de contracta.

També 'ns hem enterat de que 'l concecionari senyor Audió, oferi la fabricació de las 60,000 mantas als industrials de Tarrasa, quins refusaren l' oferiment, que fou ofert després al industrial Sabadellench don Antoni (llegeixis Andreu) Camps.

Sentim lo contratemps ocorregut al senyor Audió de Madrid, com també al senyor Camps de Sabadell.»

Com á sabadellenchs agraphim los bons sentiments y desinteressats fins que animan al colega de Tarrasa.

—En los tres darrers dias del mes que en la iglesia de Canet de Mar se dedicá al Sagrat Cor de Jesús, hi predicá lo P. Maresma de la Companyia de Jesús, qui al comensar lo sermo del primer dia, manifestá que 's serviria de la llengua castellana per volguerho axís algunas de las senyoras de la Associació que sufragava la festa, y que ho feya saber, perque ell l' hauria fet en catalá, per creure que 'l llenguatge del pays es lo més propi pera treure millors fruyts de la predicació religiosa.

Llástima que contraria las sevas conviccions.

—Lo dijous passat, se representá en lo teatre de la societat *La Granada*, de Gracia, lo nou drama de 'u Guimerá «Terra baixa» que fou admirablement interpretat. L' auditori fou cridat á las taulas un gran nombre de vegadas pera rebre 'ls aplausos y aclamacions del auditori.

—Estampat ab gust esquisit en *L' Avenç*, *La Fada*, «drama lirich en un acte, musica d' Enrich Morera». El text del poemeta escrit en vers catalá per En J. Massó y Torrents, porta una traducció en francès.

—Per la llibreria *L' Arxiu s'* ha publicat un altre fulla de *Cançonet*

de enamorats. L' amor es lladre se titula aquest nou plech que està com los anteriors imprès sobre excelent paper de tina en lletra de tortis y á duas tintas, vermella y negra.

—Avuy á las 9 de la nit tindrà lloch en 'l saló café de la societat «Ateneo Sabadellés» un escullit concert per 'l *coro*, format recentment de de aficionats socis de la mateixa societat.

Lo programa está compost d' unas escullidas pessas de can, formant part del mateix dos cansóns catalanas *¡Qui fos aucell!* música del Mre. F. Sendra y *¡Volém!* música de C. Candi.

—Lo próxim mes de Mars, en la Academia Políglota que dirigeix loconegut professor don Joan Llenas y Soler, se donará comens lo curs de francès de 8 á 9 de la nit.

Llissons particulars en la Academia y á domicili.—Preparació á Exámens.—San Pau, 31.

—Avuy á la nit tindrà lloch en lo teatre de la Associació de Catòlics l' estreno del drama en 3 actes y en vers, titulat; *Lo secret inviolable*, degut á la ploma de nostre benvolgut amic lo jove Esteve Serra Ustrell.

—En lo café dels Camps de Recreo se celebrarà aquesta nit un concert per la *Agrupació Artística* baix la direcció de son mestre don Joseph de C. Quer.

En ell se cantarà la composició *La patria nova* dels modernistas Bjornson y Grieg, obra que traduïda, per don Joan Maragall forma part del repertori del *Orfeó Catalá* y ha sigut executada ultimament en los concerts Nicolau, de Barcelona.

—Entre 'ls molts travalls que està fent la Comissió especial nombrada pera procurar la recaudació de fondos ab destí als soldats ferits ó malalts de la guerra, acordáren passar á domicili dels primers contribuyents afi de anotar las quantitats ab que acordan cooperar á la suscripció iniciada.

—Avuy se despedeix de nostre públich la companyia dramática que dirigeix lo celebrat primer actor don Antoni Tutau.

—Avuy tindrà lloch á la tarde en lo teatro Euterpe un extraordinari ball á benefici dels soldats malalts y ferits de Cuba y Filipinas.

Lo programa está á carrech de la Banda del Regiment de Navarra, la cual anirà acompanyada de la banda de tambors y cornetas, cedidas per lo Capità general.

—A la nit en lo mateix teatre tindrà lloch un ball de vetlla y concert, á carrech de la reputada orquesta *Muixins*.

Pera dits bails la platea estarà alfombrada.

—Segons noticias, nostra compatriota l' eminent diva Josefina Muguet ha obtingut grans triomfs en lo «Teatre Municipal» de Odessa, ab la interpretació de las óperas *Lucia*, *Hamlet*, *Fra Diávolo* y altres de son escullit repertori.

Gran Café y Restaurant Colon.-Barcelona

Cuberts á 2'50 ptas. á escullir 3 plats de la carta (ó 4 sense escullir), 3 postres. pa y ví.

També s' admeten abonos á preus ventatjosos.

Servey esmeradíssim.

FONDA SIMON

Cuyna á la verdadera catalana; bonas habitacions pera families y particulars; molta natedat y economía.

Espartería, 6 y Vidriería, 12

(BORN VELL). - BARCELONA

Aquesta casa fá 62 anys que dona diariament la sopa als pobres.

Fayans Catalá

Fábrica de Cerámica Artística

DE

M. BURGÚES Y COMP.ª-Crehueta, 92-SABADELL

Imprempta y Encuadernacions de Pere Tugas, Carrer de Calderón, 35.—SABADELL